

Inserati se sprejemajo in velja risopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

N.ročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za ceo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za ceo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in sobota.

Kaj je pa to?

Našim bralcem ta napis najbrže ne bo vsem jasen, zato ga bomo tu najprvo opravičili.

Na Dunaji izhaja že dolgo list „Presse“. Ta list je toraj star, je že marsikaj doživel, večkrat spreminjal svojo kadilnico, a zadnji čas je — po pravici ali po krivem — veljal za nekako vladno trombo, vere je imel več ko zabavljajoča spridena in odkrehnjena sestra njegova „N. Fr. Presse“, ki je s pričetka svojega vedno le judovski tobak obrajtala. Ker je toraj „Presse“ zadnjih nekaj let vsaj na videz sedela bolj v vladni senci, je tudi njena beseda več veljala, in ker do zdaj nismo še — vsaj javno ne — zvedeli, da bi bila s te sence na gola judovska tla posajena, — zato se nam silno čudno zdi, kar piše v listu od pondeljka tega tedna o Čehih, posebno pa še o nas Slovencih. Če bi kak drug list kaj takega pisal, bi mu mi ne odgovarjali, ker dobro vemo, koliko sovražnikov ima naš slovenski rod še zdaj v Avstriji; ali ker na „Pressi“ vidimo še zmiraj vladen klobuk, se moramo res čuditi in strmeti nad predrznostjo, s katero pade čez nas.

Kaj piše ta dunajski list vsaj na pol vladne bliščave?

Na prvem mestu se peni nad Čehi, češ, da so njih narodne tirjatve pretirane in da za tem večim psom se glasi še veliko manjših hudih psičkov (mehrere kleinere bissige Kläffer). In da je to res, navede brž nas Slovence, posebno pa napade naš list „Slovenca“ zavoljo članka, v katerem

smo izrekli svoje mnenje, kako bi se pri nas slovenski jezik po določbah § 19 splošnih državnih postav dal povzdigniti povsod do dostojne mu veljave. Toraj ker mi nismo tako mnogoštevilni, kakor Čehi, smo le mali popadajoči psi lajalci — taki, ki se ljudem — ustavakom, se ve da — pod noge zaletavajo in nad njimi lajajo! Čeh je toraj velik pes, Slovenec pa le — pasja krota.

Pa to še ni vse, pride še huje. „Slovenec“ je med drugimi „pasjimi“ grehi storil tudi tega, da je priobčil odgovor Kamniškega okrajnega glavarstva županu s Češnjic. Dunajskemu listu se ta odgovor pravilen, popolnoma v redu zdi, list celó izreka svojo nevoljo o tem, da je župan na slovenski zemlji, v slovenski občini, — župan, ki ne zna besedice nemški in ki tudi daleč okoli sebe nima nikogar, ki bi mu poslovenjal ali vsaj podomačeval nemške dopise, — da je ta popolnoma kmetiški, toraj slovenski župan prosil okrajno glavarstvo slovenskih dopisov.

Ta gorjanski župan je le prosil, ne tirjal, čeravno ima po §. 19. pravico tudi tirjati, kar vsakemu avstrijskemu podložniku gre. In dunajski v vladnem sluhu stoječi list se drzne pohvaliti — — ne vrlega, svojih pravic zavedajočega se župana, kaj še! Ta list pohvali Kamniškega okrajnega glavarja češ, da je drznemu županu prav na noge stopil in pokazal zobé, rekoč, da je po istem paragrafu tudi županu dolžnost naučiti se nemščine in če bi zavoljo nemških dopisov okrajnega glavarstva se kaj zavleklo, bo župan strogo kaznovan.

Tako paragrafa 19 ni še nihče na glavo postavil. Mi še zdaj mislimo, da gospod okrajni glavar Kamniški ni z vsem prevdarkom podpisal onega famoznega odloka št. 1776, ampak da se je bolj zanesel na svojega koncipista, ki pa, kakor odlok kaže, postav ne vé prav razlagati; vendar se nam pa mora čudno zdeti to, da dunajsk list, ki hoče v Avstriji imeti kaj veljave, ki toraj ne misli pisati samo za „nevedne hribovce“, poprime se razlogov plitvednega koncipista, ki se je do zdaj pač že odlikoval z zaničevanjem slovenske narodnosti, ki pa o svojem pravem poslu še ni nikjer drugim svoje luči pokazal.

Kaj je toraj to?

Ali na Dunaji piha še zmiraj prejšoji nam sovražni veter? ali pa morda grof Taaffe še zdaj nima pravega orožja za take ljudi? Mu mar manjka poguma? Zakaj se odločno ne obrne do glavnega stebra Avstrije, do Slovanov in konservativcev? Mar misli, da se nit naše potrpežljivosti ne bo nikdar vtrgala in da nam zaupanje vá-nj nikdar ne bo vpadlo? Če je taka, nas previsoko ceni, če misli, da bomo vse zausnice, ktere nam zdaj s posebnim pogumom in silno pridnostjo dajó naši nasprotniki, voljno prenašali in da nas ne bolé utegne se mu primeriti, da bo obtičal na svojih načelih in tam vsahnil.

Temu imamo pristaviti le še par pohlevnih besedi do naše deželne vlade.

Ker se je famozni odlok Kamniškega okrajnega glavarstva prenesel v dunajske liste, ker je toraj ta reč zdaj na veliki zvon obešena, smo radovedni, kaj bo o tem vkrenila naša deželna

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

17. Nova služba.

(Dalje.)

Drugo jutro je zgodaj na negah. Gre in pregleda in najde vse v najlepšem redu. Pri ogljarnici so bila drva zložena v skladavnico in vse je bilo pripravljeno, da se delo začne. Od hiše pa do ogljenice ni bilo sto korakov in tam, kjer so oglje žgali, je stala tudi neka mala kočurica. Najlepša voda, se reče, najbistrejši studenec, kakor srebro, je izviral za ogljarsko kolibo. Vse je bilo tako ročno in vsaka stvar na svojem mestu, da bolje ni mogel že leti. V osmih urah je v ogljarnici že gorelo v veliko. Pri tem poslu je bil Janko ročen, da bi nobeden ne bi dejal, da je Prašnik novinec, ampak vsak bi bil dejal, da Janko je ogljarenja vajen že od mladih nog, še očrnen in prižgan ni bil dosti. Katinka je šla med tem z otroci v cerkev k službi božji, potlej pa v selo, da kupi kar je bilo potrebno. Ko se vrne in vidi moža, kako resnobno se obrača in zamaknjeno dela, kako dviga in siplje in devije na ogenj polena, kako piha in kako oglje odbera, reče mu smepljaje: „Lej lej Janko, sicer si bil

zmiraj belkast od moke, zdaj si črnkast od saj.“

„Zdaj imam črno in sajasto delo; Bog da bi se mi duša obelila, sicer je bilo narobe: v obraz sem bil bel, v srcu pa črn, zdaj bo pa druga.“

Katinka hiti v hišo in vse lepo urédi. — Ogljarju in pa njegovim je bilo odslej prav dobro. To delo jih je lepo živelo, mati in hči ste si pa tudi s tem lep denar služili, da ste jerbases in korbe pletli in prodajali. Janka so ljudje hitro spoznali in on se jim je hitro prikupil. Veliko ga je poznalo že odprej, ki so se veselili, da se je tako popravil in prenaredil. Vsako nedeljo je šel Janko z ženo in z otrokom v cerkev in kaj lepo in mogočno se je razlegal njegov krepki in gromki glas, kader so vsi po cerkvi peli. Gospod župnik so ga dobro poznali, ker so bili kaplan v Jankovi vasi, ko je še k njim v šolo hodil. Gospod so se radi pogovarjali z Jankom, ogljarem, ker je bil pameten človek. Janko je molil tudi doma z ženo in otrokom in povsodi lep zgleđ dajal. Le ene prošnje Katinkine ni hotel slišati, da bi bil — k spovedi šel; do tega nikakor ni bil pripravljen.

To je bil tudi pravi vzrok zakaj da Janko

nikoli ni bil prav miren in srečen, da je bil tolikrat nezadovoljen v srcu. Ako grešnik tudi več ne greši, vendar zato še ne bo vmirjen. Ne pomaga, če poseka veje in vejice, dokler nesnage iz srca ne odpravi, dokler grešnega strupa iz sebe ne izmeče s spovedjo in s pokoro. Dokler tega ne stori, še zmerom ječi v sužnih verigah svoje strasti; nima ne srca ne volje, da razdrobi verigo pregrehe, zato ker moči ne zajema iz svetih skrivnost, ki dajo milost in moč in zdravilo, da se strup iz srca odpravi.

Janko se res ni več udajal pijači, to je vsakdo videl, udajal se ji pa zato ni, ker je sam spoznal in pa sam izkusil, kako grda in in kako pogubna da je strast njegova. Ali to je bil prvi migljaj milosti, prvi klic in poziv božji, kteremu je bilo treba odgovoriti, oglašiti se mu z odkritosrčnim spreobrnjenjem. Srce ga res ni več vlečlo na pijačo, ali vendar je zdaj pa zdaj v sebi čutil omamljenost, obožnost in tudi žalost, ki se ga je polastila zlasti onaj, ko je ves ljubi dan božji marljivo delal, se potil in ukvarjal in zvečer ves utrujen bil, za pokrepilo pa hladno vodo pil; kajti v srcu njegovem se je bila misel ukoreninila, tista lažnjiva misel, s katero se nosi navadno sleherni

vlada — in to zavoljo tega, da bomo vedeli, pri čem da smo, in da ne bomo lovili rib v vodi, v kateri jih ni.

Krepek odgovor.

V zadnjem listu smo že omenili dopisa v „Wien. Allg. Ztg.“, ki pod naslovom „Aera Winkler in Krain“ grdi našega deželnega predsednika in ga natolcuje, da preganja nemščino ter se peča preveč s Slovenci ter da je celó on kriv „tepeža“ v Medvodah. Na vse to prav krepko odgovarja „Laibacherica“ tako:

„Dopisnik časnika „Wien. Allg. Ztg.“ ima res vzroka strašiti se nad groznimi grehi deželnega predsednika kranjskega! Kajti ta sprejema ljudi, ki so tako nesrečni, da niso v milosti pri dopisniku, kateri pravi, da avstrijsko čutstvo je le čisto sam v najem vzel. Morda je pa greh deželnega predsednika celó to, da onemu dopisniku in njegovim pajdašem, če pridejo k njemu, ne zapira vrat, marveč jim obiskovanje celó vrača. Drug greh deželnega predsednika je ta, da je zmožen jezika tiste dežele, v katero ga je vladar poslal, tako da je o nastopu svojem (incredible dictu!) občinske načelnike s slovensko okrožnico pozdravil in da ima navado v deželnem zboru z vladnega mesta na slovenske govore slovenski odgovarjati, toraj — kakor pravi dopisnik — „slovenski jezik spraviti do veljave tako, kakor se je do zdaj sploh nemogoče zdelo“. Da, res nemogoče je bilo to dozdej, ker nobeden prednik sedanjega našega deželnega predsednika ni dosti znal slovenskega jezika. Zdi pa se ljudem tudi nemogoče, da bi poštenjak neresnico govoril, a vendar oni dopisnik stori to, ker trdi, da deželni predsednik na nemške ogovore občinskih deputacij odgovarja slovenski, kakor tudi to, da drugi deželni — namreč nemški — jezik čisto prezira; dopisnik, ki natančno opazuje, kdo hodi k predsedniku in kdo od njega, mora vendar le vedeti tudi to, da je ta svoje službe nastop čisto slovenskim občinam napovedal slovenski čisto nemškimi nemški, onim pa, o katerih je pozvedel, da tam razen Slovencev bivajo tudi Nemci, v nemškem in pa še v slovenskem jeziku.

„Za učitelja-mojstra, še le spočenjajočega se slovenskega jezika“ pač dopisnika ne bomo naredili, kajti on ve o njem toliko kakor slepec o barvah, toraj tudi ne ve, da — po nje-

govni trditvi — s hrvaškega in družih slavjanskih jezikov, potem s kranjskega in „vindiš“ jezika sestavljeni novi pismeni jezik ni nič drugega ko oni, v katerem se ob nedeljah in praznikih slovenskemu prebivalstvu bere evangelij in pridiga ali oznanjuje krščanski nauk. Pa bodi si kakor koli, po tem novem jeziku se je lotil deželni predsednik Winkler tega, da bi „nemški jezik, ki je brez ugovora veljal za enakopravnega, ki je bil poslovni jezik vseh uradov, občin, trgovcev, obrtnikov, društev, ljudskih šol itd. (in to ravno je enakopravnost!) za zmiraj izrinil z dežele, ga vničil, izpulil,“ kajti „prišel je Winkler in ž njim se začne boj za obstanek nemških Kranjcev.“

„Tako piše dopisnik. Bolje podučeno in poštenejše občinstvo pa pravi, da je Winkler še vse — pa prav vse pri starem pustil. — In tudi dogodbe v Medvodah, tega komarja, s kterega so zvesti poročevalci javnih listov naredili konja, je zakrivil deželni predsednik in to po svojem prvem inšpekcijskem potovanju, tako vsaj pravi dopisnik, akoravno „lieder-tesflerji“ niso bili „tepeni“ za tem, ampak že pred tem potovanjem.

„Dežela kranjska je bolj ko kaka druga že skusila, kako se kake dogodbe izmišljujejo ali popačijo, kako sploh se javno mnenje more kaziti; zato tudi sleparski dopis, kterega imamo na muhi, tukaj ni nikogar zmešal. Ali vendar ima zabavljanje in zasramovanje ljubljanskega dopisovalca tudi svojo resnobno stran. Nepremišljena čenča se loti kar naravnost časti kranjskega prebivalstva, ker med drugim tudi pravi, da noben nemški Kranjec si ni svest svojega življenja, ako gre z mesta; da se v deželi gojé jugoslovanske ideje, ki utegnejo cesarstvu nevarne biti; da se po nekaj krajih poje ruska himna; da je bilo v Ljubljani pobratimskih shodov, ki so napotili državnega pravdnika, da je jel natančneje študirati kazenske določbe o veleizdaji itd. No, in kaj je bil teh študij vspeh? Gospod dopisnik, ki je, kakor se vidi, zgrešil svoj poklic, naj v dokaz svojih drznih trditev kar brez strahu naravnost navede kaj resničnih dogodeb in naj se obrne do državnega pravdnika za pomoč. Če pa tega ne more, naj ne skrni časti kranjskega prebivalstva, kteremu se pač gotovo lojalitete in vdanosti do cesarske hiše ni treba učiti od njega, naj privošči deželi mir!“

pijanec, misel namreč, da pijača, ostra pijača je zdravju potrebna. Zatorej Janko še ni bil popolnoma srečen, zakaj črv vesti, ki ga še ni bil v sebi umoril — ali kakor pravi sv. Avguštin, kterega še ni bil utopil v solzah prave pokore, ta črv ga je uznemirjal noč in dan.

Redek je bil, ki bi bil k Janku prišel, ali v vas ali po kacem opravku. Kako nedeljo popoldan je prišel logar z meje, pošten možak, ki se je z Jankom kaj pametnega pomenil ali pa kaj vsakdanskega spregovoril: kaka težava da je z delom, kako da je težko oglje prodajati, da časih tudi dež ponagaja, kako tatove lovi in goni, ker hodijo v grajščinsko hosto divjino streljati; o takih stvarih sta se pogovarjala. Čez nekaj osem dni je bil pa k Janku tudi gospod gojzdar prišel pogledat, kako se mu novi ogljar obnaša in ogljari. Gospod gojzdar je bil z Jankovim delom prav zadovoljen. Ker je videl, da je res priden in zanesljiv človek, zato ga je bil gojzdar tudi zelo pohvalil. Tudi hlapca, poštenega, je v službo vzel, da mu je pri delu pomagal.

Katinka je bila prav srečna. Ni prosila Boga, naj ji da bogastva in večjo srečo, ali pa

naj ji da manj skrbi, ampak samo to ga je prosila, naj ji pusti to malo srečico, ki jo ima in s katero je ona popolnoma zadovoljna. Njena mati se je veselila, da Janko na boljši in pošteni plat udarja, o čemur je hčeri večkrat pisala. To je lahko bilo, da ji je pisala, ker pošta je bila v bližnji vasi na veliki cesti. V zadnjem pismu, ki ga ji je pisala, je postavila besede: „Le stanovitna bodi, mila moja hčerka, v prijaznosti in potrpežljivosti. Janko kaže, da se je resnično spreobrnil in poboljšal, da se ni bati, da bi se zopet pokazil in pokvaril, se vam bo vse na boji obrnilo, tako da bote prav lahko shajali. Jaz sem nekaj prihranila, pa samo za vas. Janče vaš je zdrav ko riba pa trden ko dren, čvrst dečko je, pa lepo se obnaša in pošten je, vsi ga imajo radi, meni in mojstru dela veselje. Skoro se bode izučil, pravi, da ima vse mlinarsko rokodelstvo popolnoma v oblasti, kader bode oproščen, je rekel, da vas obišče.“

To upanje je razveselilo obadva, ženo in moža in Janko je bil s tem še bolj potrjen v svojih dobrih sklepih.

18. Zapeljivec.

Nekega dne je sedel Janko pri ogljarnici,

Tako spové „Laibacherica“ nesramnega obrekovalca dežele naše in deželnega predsednika. Ali po tem smemo soditi, da bo takim ljudem vlada res enkrat zobé pokazala in zánje vzela v roko korobač?!

Kaj mi od uradnikov zahtevamo.

Mnogo je govora po časnikih zaradi birokracije, ktero napadajo tako česki kakor slovenski listi.

To pa ni nohena nova reč, ampak naš narod čuti že stoletja neko mržnjo do uradništva. Tega niso krivi samo uradniki, saj so med njimi mnogi pošteni možje, ampak kriva je tega cela organizacija, celi mehanizem birokracije. Uredba birokracije je absolutistično-centralistično-nemškovalna, slovanski značaj je pa svobodno-demokratičen. To je tako nasprotje, ki se nikjer dobro pokriti ne dá, ter se pokaže pri vsaki priliki. Če je bilo to nasprotje en čas navidezno zakrito, storil je to pritisk centralističnih vlad na slovanske narode; komaj pa so Slovani pod Taaffejem nekoliko svobodneje dihali začeli, bilo je njih prvo delo, pritožiti se nad pritiskom tega uradnega mehanizma, ki našemu značaju tako malo ugaja. Vsa nezadovoljnost v Rusiji, celó nihilizem izvira iz tega nasprotja, ker je tudi na Ruskem birokracija po nemško-absolutno-centralistično uredjena. Slovan hoče, da je uradnik ž njim prijuden, da ž njim čuti težave in bolečine, kakor duhovščina; nemški birokrat pa je z ljudmi osoren, grob, se ne zmeni za trpljenje ljudstva, ga kaznuje brez ozira in usmiljenja, ga smatra kot neko čedo, ki je ustvarjena za to, da dela, plača in molči, nemški birokrat ne rešpektira narodnega jezika ne narodnih občajev, on je centralist in absolutist; če prav pravi, da je liberalen ali pa ustavoveren, vendar navadno o pravi demokratični svobodi in o ustavnosti nobenega pojma nema, in ga tudi ne more imeti po svoji izreji in po uredbi uradnega aparata. To so „ustavoverci“ in „liberalci“, da je joj, zato pa tudi ni čudo, da so vsi avstrijski narodi edini v klicu: „Rešite nas takih svobodnjakov in takih ustavovercev!“

Uradniški aparat v Avstriji bil je osnovan še pod absolutizmom, in ko je prišla ustavna doba, pridružila se je birokracija takozvanim liberalcem, pa ostala je v svojem srcu, v svoji

kadil svojo pipo kakor po navadi, pa gledal v ogenj, kako liže drva in v oglje spreobrača. Ravno je premišljal pretekle čase in zdihovalje se spominjal pretečenega hudega leta in kako hitro se mu je vse spremenilo. Nekdo ga prime za ramo, on se ozre, koga vidi? kupca Grabeža!

„I, Bog pomagaj, Grabež“, reče Janko začuden, „večkrat sem že mislil, kod se on gaviš, da te ni tako dolgo na spregled. Zdaj si pa tukaj, kakor bi bil padel z oblakov.“

„Zmeraj sem mislil ná-te, črneta“, reče kupec smijaje se. „Bes te plentaj, Janko, ti si mi ogljar, ti pa ti, kakor bi bil rojen za ogljarijo, ni ti ga para in ko bi ga z lučjo iskal, pa še podnevi. Tako je človeško življenje: hm, kdor dobi službo, dobi tudi pamet. Kaj pa — no, kaj sem hotel reči — ali si zadovoljen, Janko?“

„Zahvalim za prašanje, Grabež, pa zadovoljen sem popolnoma. Ravno včeraj sem dobil denar od grajščaka. Tako prav mi hodi, da nikoli tako, pa sem ga tudi potreben ko slepec pogleda. Pogodila sva se tako, da bo vreča oglja po forintu, malo na pičlo je, pa že bo, tako si bom saj nekaj zaslužil. Moja

osnovi in v svojem značaju še vedno ista stara, absolutistična mašina. Moč takozvane ustavovne stranke se od nekdanj naslanja na to birokracijo, zato pa tudi cela ustavoverna stranka po absolutizmu diši, kakor slabo žganje po špiritu.

Najbolje zdravilo zoper to bolezen bilo bi se ve da, če bi se uradniki volili od ljudstva, kakor v Švici. Ker pa v Avstriji nemamo upanja, da bi dospeli do tako demokratičnih naprav, zadovoljni bodemo s federalistično upravo, vsled ktere bodo uradniki podložni deželni zborom. Kot deželni uradniki si vendar ne bodo upali ljudstvu tako nasprotovati in zaničevati ga, ker jim bodo vedno deželni poslanci za petami.

Dokler pa tega ne dosežemo, je vendar najmanj, kar zahtevamo, to, da so uradniki z ljudmi prijazni, da rešpektirajo deželni jezik in narodne navade, da vidijo v kmetu kakor v meščanu svobodnega državljana, ne pa kakega tlačana, da se ne vtikajo v volitve in da ne potlačijo ljudskega mnenja s svojimi glasovi, da so nepristranski in pravični. Če bodo uradniki taki, potem se ne bo nihče čez nje pritožil. Ker pa ravno po večini niso taki, potem se ni čuditi, da se Slovenci in Čehi obračamo do sedanje pravične vlade, naj bi nas varovala pred samovoljo in zlobnostjo takih uradnikov.

Dokler nam bodo uradniki nemščino silili, dokler bodo našim težnjam nasprotovali in podpirali tisto nemškoliberalno stranko, ki ni vladna stranka, dokler bodo z našim ljudstvom tako osorno govorili, kakor okrajni glavarji v Litiji, v Kamniku, v Kranji itd., tako dolgo se tudi narodna stranka z uradništvom sprijazniti ne more, in se bo čez ta stan neprenehoma pritoževala, dokler ne bode bolje.

Najlepše praznovanje petdesetletnice

Nj. Veličanstva presvilega cesarja

Franca Jožefa I.

Včeraj je bil za našo širjo domovino, ljubo Avstrijo, imeniten slaven dan. Vsi narodi, toliko različni po jeziku, še različnejši po na-

žena je zadnjo soboto nesla jerbasa na prodaj in je za nje skupila štiri goldinarje; dobri so. Če pojde tako naprej, bom imel čez pol leta že kravo v hlevu, konja mi bo dal pa grajčak, da mi bo hlapec vsak dan vozil nekaj vreč oglja tjekaj dol k železarjem, k tistim žrebjarjem, čvečarji jim pravijo, ondi potrebujejo dosti oglja, pa ga tudi plačajo še precej dobro.

„No to me veseli, Janko, da si zadovoljen. Vidiš, dragi moj, kako si se izkopal iz hude zadrege, pa do kaj poštenega prišel. Seveda, trpeti je treba povsodi, marsikaj je treba prenesti, ali če je človek premeten, si ve pomagati. Kaj ne, ti si toliko pameten, da ne meriš drv? Kaj ve gospoda, koliko oglja se dobi od sežnja drv! Na to siona toliko razumeva, kolikor zajec na boben. Nisi prismojen, da bi tukaj dlako cepil pri vsakem polenčku. Če imaš glavo na pravem koncu, lahko si opomoreš, lahko obogatiš. Šteti znaš, računiti ravno tako, še bolje ko grajščinski pisar, samo oči odperaj pa glej, da semtertje kaka cifra pod mizo pade. Haha! Ali me razumeš, Janko?“

„Mislim da, Grabež, razumem te, ali povem ti odkritosrčno, da moja služba mi lep zaslužek daje, da mi ni treba nikogar goljufati.“

(Dalje prih.)

zorih, združeni pod krilom krepkega avstrijskega orla so zopet sijajno pokazali, da so vsi eno srce, kakor otroci ene velike družine, kadar velja pokazati spoštovanje in ljubezen do Njegovega Veličanstva, našega premilega ljubljenskega vladarja. Večkrat že je v teku leta svet občudoval v srečni Avstriji, česar ni videlo nobeno drugo kraljestvo; še bolj pa občuduje poslednji čas: vsi rodovi širnega cesarstva res tekmujejo, kako bi lepše pokazali svojo vdanost in ljubezen do presvile cesarske hiše. Slavnost je sledila slavnosti, in v središču cesarstva in drugod, tudi v glavnem mestu naše ožje domovine so se obhajale, ena lepši od druge, ena živejši od druge, — ali v vsih ena in ista žarna zvezda vdanosti in ljubezni do slavnega cesarja. Zato je tudi pri slavnostnih obedih in povsod navdušenost do vrhunca vzklopela, ko se je v napitnicah omenjal Njegovega Veličanstva petdeseti god, kterega smo včeraj slavili. — In kako ne bi? Vsaj mi imamo cesarja, zavoljo kterega nas tuji narodi zavdajo, mi imamo skrbnega Očeta, ki vedno čuje in gleda, kje je kaka potreba, da hitro pomore. Ni treba družih dokazov, dovolj nam pričajo Njegovo preb'ago dobrotno srce časopisi dan na dan.

Gotovo je tedaj najlepše, najvrednejše praznovanje petdesetega rojstnega dne tako milega dobrotnega vladarja in gotovo v Njegovem smislu, če Njegovi vdani podložni toliko dobrotljivost Njegovo posnemajo in ji kak spominek postavijo. In v Kranjski naj ta slavni in veseli dan na vedne čase priča in zanamcem oznanuje deška sirotnica, ki se bo v kratkem pozidala, ustav, ki je za naše mesto in vso deželo toliko važen in potreben. V ta namen je tukajšnja družba sv. Vincencija kupila na Poljanah hišo (št. 36) z dvoriščem in vrtom, kjer hoče toliko zaželjeno delo krščanske ljubezni precej pričeti. Odgojo dečkov bodo pod nadzorstvom družbenim prevzele hčere krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavljanskega, ki so svojo sposobnost in zmožnost v dekliški sirotnici in v zavetišču dovolj pokazale. Če tudi družba potrebnih pomočkov in premoženja še nima, je vendar naloga ne straši, ker trdno zaupa, da ji bo pomagal Bog in dobrotni prebivalci mesta in naše dežele. Darovi bodo gotovo toliko obilne, e dobajali, ker so namenjeni za najlepše delo ljubezni in naj obenem kažejo domoljubno srce, in ohranijo spomin petdesetletnice premilega dobrotnega cesarja Franca Jožefa I.

Vsak tudi najmanjši dar se bo z veliko zahvalo sprejel; — oddaja naj se ali prečastiti župnijski duhovščini, ali slavnim uredništvom časnikov (ktere uljudno prosimo), ali predstojništvu tukajšnje Vincencijeve družbe. Kdor bo to delo odgoje kakor koli pospeševal in podpiral, bo deležen vsega sadu, kar ga bo prubozih zapuščenih sirotah dosegel lep ustav reda in npravnosti.

Od predstojništva ljubljanske Vincencijeve družbe.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 18. avgusta.

Deželni šolski svet moravski je sklenil ustanovitev **česke realke v Brnu** s 7 proti 1 glasu. S tekočim letom se odpró štirje razredi. Brno je veliko bolj nemško mesto, ko Ljubljana, Moravska je bolj namešana z Nemci, ko Kranjska; vendar se tam ustanovljajo zapored narodne česke šole, pri nas pa o slovenskih ni duha ne sluha.

Madjari so **Hrvate** lepo na led spejljali. Poprej so jim obljubili, da če pogodbo sprejmejo, se bo zedinila vojna Krajina s Hrvatsko. Dobiti granico bilo je od nekdanj hrepenenje Hrvatov, zato so vgriznili v kisló jabelko in sprejeli hrvatsko-ogersko pogodbo. Zdaj se pa ogerska vlada še ne zmeni, da bi svojo obljubo spolnila in madjarski listi naravnost pravijo, da vtelesenje Krajine v Hrvatsko še dolgo ne pride na dnevni red. Zato pa bo povzdignjen na pol madjaron Živkovič v baronski stan, ker se je največ potegoval za pogodbo.

Vladna stranka hrvatska vsled tega vedno več tal zgublja med ljudstvom, ker to hoče bolj energično zastopanje hrvaških interesov.

Madjari hočejo ustanoviti tretjo univerzo; pripravajo se za mesto, kje se naj naredi; eni hočejo imeti Požunj (Pressburg), eni pa Szegedin. Nemci so bolj za Pressburg, kjer je dosti Nemcev, ljuti Madjari pa o tem nečejo nič slišati in priporočajo kako čisto madjarsko mesto, na pr. Szegedin. Toda to so še razvaline, le nekaj je že vnovič zidanega.

Cesarjev god se je povsod slovesno praznoval. Tudi slovenske dežele niso zaostale, kakor nikjer ne, kjer gre cesarju zvestobo pokazati.

Vnanje države.

Turčija vedno omahuje, ali bi se vdala evropskim terjatvam, ali ne. Prej je rekla visoka porta, da Guzinja in Plave ne more odstopiti, ker tega Albanci ne pusté, da rajši odstopi Osinj. Zdaj si je stvar zopet premislila in pravi, da bo raje Plavo in Guzinje dala, ko Osinj. Iz tega se vidi nje lažnjivost, kajti če zdaj lahko odstopi Plavo, zakaj tega prej ni mogla? Da se Turčija tako norčuje iz berlinskih sklepov, krive so večidel evropske velevlasti same, ker se ne morejo zediniti, niti storiti energičnega sklepa, temveč druga drugo nezaupljivo gleda.

Kar je „N. fr. Presse“ pisala, da hoče **Rusija** z oboroženo roko prisiliti Turka, da izpolni sklepe berlinske konference in da zbira v ta namen 45.000 vojakov na meji, to je popolnem zlagano, kakor konstatira „Agence Russe“, in izmišljeno le v ta namen, da se zbudi nezaupnost do Rusije. Rusija se ne bo ločila od drugih velesil, ter hoče le, da Turčija to stori, k čemur je po pogodbah zavezana.

Turški poročnik je ruski vladi obljubil, da bo prepir med Turčijo in Črnogoro v štirinajstih dneh poravnal.

V **marokanskem** sultanatu v Afriki je buknila ustaja in se od dne do dne razširja. Francozi se bojé za Algier in so poslali pomnoženo posadko na mejo.

Vojska v **Afganistanu** se nadaljuje. General Roberts ima 10.000 mož in maršira ž njimi naprej. Bojé se ps, da mu ne bo mo-goče, toliko ljudi v sovražni deželi z živežem preskrbljevati.

Izvirni dopisi.

Iz Bavarskega 9. avgusta. Kakor znano, se letos v zgornjem Amergavu po preteku 10 let zopet predstavlja trpljenje Kristusovo, kamor prihaja iz vseh delov sveta veliko gledalcev. Iz prijateljskega pisma, nam v porabo prepuščenega, posnemamo nekaj zanimivejših črtic. Kdor ima čas in priložnost, se mu pač spleča ogledati si slavno igro, ktera se predstavlja še do konec septembra.

Toliko ljudi vseh stanov in jezikov pač še nisem videl v svojem življenji, kakor pretečeno

nedeljo (8. avg.) v gorski vasi Oberammergau na zgoranjem Bavarskem. Daleč je sicer s Kranjskega tu sem, pa ko človek vidi v resnici izvrstno igro, bi pač lahko zaklical: Še veliko lepše je vse, kakor se sliši dopovedati! Kdo bi mislil, da bi to priprosto kmetiško ljudstvo moglo tako živo, spodobno in vse-skozi umetno predstavljati zgodbo Gospodovega trpljenja! Temu se vsakdo čudi in zato hodijo iz največjih mest igralci ter so polni hvale nad nepričakovanim vspehom. Pretečeno nedeljo (pravijo), je bilo to leto največ ljudstva, ker jih je moralo še okoli 5000 do ponedeljka druge igre čakati. Angleži so si menda že celi teden poprej listke (karte) preskrbeli, da so toliko bolj gotovo sedeže dobili. In akoravno se igra celi dan, zjutraj od 8 — 12, in popoldne od 1 — 5 je vendar vsem tako hitro čas prešel, da bi bil še enkrat tako dolgo gledal in poslušal. Posebno veliko je bilo duhovščine. Našel sem jih okoli 400 tega stanu od papeževega nuncijsa, ki stanuje v Monakovem, do najzadnjega kaplana. Kdor bi hotel spoznati vse duhovske rede — naj le gre zdaj v Oberammergau in tukaj bo našel jezuite in dominikane, trapiste in cistercijenzarje, frančiškane in karmelite, premonstracenzarje in kapucine. Občudoval bo lahko narodno nošnjo Tirolcev in Bavarcev, Švicarjev in Zgornje Štajarcev, Solnogračanov in Švabov, Lahov in Madjarov. Na zadnji postaji Murnau je čakalo poprejšnjo soboto popoludne gotovo 50 vozov, ki so se natlačeno polni dalje odpeljali. Jaz sem šel rajši peš; prihranil sem si namreč najprej 5 mark (2 gl. 80 kr. a. v.), zraven si pa tudi nekoliko okolico ogledal, ki se sme krasna imenovati. Z nočjo vred sem po peturni hoji prišel na zaželjeno mesto, kjer je vse mrgolelo tujcev, da ni bilo mogoče dobiti nobenega prostora. Vso noč sem prečul v gostilni „zum Stern“ med pivci. Zjutraj ob 4. si omanem oči, se za silo pokrtačim ter stopim v cerkev, kjer počakam šeste maše. Po božji službi se vse vali proti gledališnemu odru, ki je postavljen na zahodni strani vasice in ima za 6000 ljudi prostora. Ko je ura osem, zagrmje zaporedoma trije možnarji, ki naznanijo začetek predstave. Vse potihne, orkester se oglasi v tihih mol-akordih in prične se sveta, veličastna drama, ki se je vršila nekdanj na Golgati. Ne morem ti popisovati, dragi moj, velikanskega vtisa, ki ga je naredilo vse to na brezštevilno množico; pri več scenah je bila do solz ginjena, da, slišalo se je glasno jokanje. Zvečer ob 5. smo se poslovili s težkim srcem od kraja, ki se nam do smrti ne bo izbrisal iz spomina. Prenočil sem v Murnau, drugo jutro (9. avg.) smo se snidili z 2 drugima slovenskima tovaršema v Monakovem, od koder smo se peljali v Augsburg k glavnemu zboru ceciljanskega društva.

Domače novice.

V Ljubljani, 19. avgusta.

(Cesarjeva 50letnica) se je v torek in v sredo v Ljubljani kaj slovesno obhajala. Po nagibu nekterih narodnih Ljubljančanov se je mesto čez dan spremenilo v cel gozd zastav, cesarskih, avstrijskih, narodnih in mestnih, da je že blaga zánje zmanjkalo. Zvečer je bilo mesto do malega vse krasno razsvetljeno, najlepše mestni trg, po ulicah pa se je gibala brezštevilna množica ljudi. „Sokol“, veterani in požarna bramba so napravili bakljado, kateri so se pridružili naši pevci, šišenska čitalnica z zastavo in lampijoni, pa mestna godba. Na novem (Auerspergovem) trgu se je vse trlo,

gorelj je skoro neprenehoma umetni ogenj g. Fr. Legata, „Sokolca“ in pož. brambovca, gromeci „živijo“ so se razlegali, godba je igrala, naš močni pevski zbor pa se je pred deželno hišo pod okni gosp. deželnega predsednika zopet odlikoval s tremi pesmami, tudi s tremi kiticami cesarske; to so bili glasovi, da res smemo ponosni biti na tak zbor, kakoršnega v Ljubljani in v deželi ni. Gosp. Winkler se je prišel sam zahvalit pevcem. — Včeraj so imeli vojaki sv. mašo v „zvezdi“, ki je bila lepo okinčana, ob desetih je pa bila cesarska maša v stolni cerkvi, ob treh popoldne slovesen banket načelnikov uradov, deželnih in državnih poslancev pri deželnem predsedniku pri Tavčarji pa obed častnikov. Z grada so pokali kanoni, mesto pa je bilo okinčano z zastavami kakor prejšnji dan. V torek zvečer je bilo videti z grada veliko kresov po višavah, kar priča, da se je 50letnica preljubljenega vladarja tudi zunaj mesta slovesno obhajala. Narod je zopet očitno pokazal, kako ljubi svojega cara in kako mu je vdan.

(Program Kopitarjeve slavnosti) prihodnjo nedeljo 22. avgusta v Repnjah: 1. „Sokol“ in čitalniški pevci se zberó ob 6. uri zjutraj v restavraciji tukajšnje čitalnice in odrinejo potem z zastavami in mestno godbo na kolo-dvor južne železnice. 2. „Sokol“ in pevski zbor odpeljeta se ob 7. po Rudolfovi železnici do Vižmarjev, od koder gresta peš v Tacen, kjer bodo vozovi čakali. 3. Ob 9. uri zajutrek v krčmi pri Ingliču na Skaručni. 4. Ob 1/2 11. uri pr.hod v Repnje. 5. Ob 11. uri maša v cerkvi sv. Tilna v Repnjah, pri kateri bodo peli čitalniški pevci. 6. Po maši odkritje vzdane plošče na Kopitarjevem domu, slavnostni govor, govori gosp. prof. Fr. Šuklje. 7. Ob 1. uri skupni obed v Vodicah pri Lužarji. 8. Odhod iz Vodice ob 1/2 5. uri popoludne skozi Gameljne in čez Črnuški most. 9. Prestanek na Ježici pri Alešu in potem vrnitev v Ljubljano. Slavnost se vrši tudi v deževnem vremenu.

(Odbor za Kopitarjevo svečanost) je razposlal sledeče vabilo. Slovenski narod bode ponosen in hvaležen 22. dne t. m. v Repnjah nad Ljubljano svetlo praznoval stoletnico svojega učenega rojaka, Jerneja Kopitarja, ki se je 21. dne avgusta 1780. l. rodil v Repnjah, a 11. dne maja 1844. l. umrl na Dunaji. Tega duševnega velikana mnogi in učeni spisi, izmed katerih imenujemo tukaj le „slovensko slovnico“ ter njega nesmrtno knjigo „Glagolita Clozianus“, niso znani samo po širokih slovenskih zemljah, — učenemu svetu vse Evrope so na uho zvoneli, kakor bučeče trombe. — A ne samo, kar je Kopitar spisal, nego tudi, kar je z modro besedo tiho a globoko vcepil v srca svojih darovitih prijateljev, obrodilo je nam Slovanom bogat zaklad prave učenosti in blagocvetnega napredka. Naš Kopitar je vzgojil nesmrtnega Srba, vsem narodom znane Vuka Stefanovića Karadžića, roditelja srbskega slovstva, in Kopitar je pre-slavnega Miklošiča, neutrudnega delavca in prvega učenjaka med vsemi zdanjimi Slovani, posvetil v svojega naslednika jezikoslovne in zgodovinske vednosti. K stoletnici tega velicega moža podpisani odbor uljudno vabi.

(Gosp. vit. Schneida) so za častnega občana izvolile si srenje Kresnica, Moljava in Dob.

(Edina nemška črno-rudeče-rumena zastava) je bila v nedeljo videti v Kotekovi hiši na Starem trgu. Pravili so nam, da je ta pri nas demonstrativna zastava nemških rudečkarjev visela z okna zadnji čas tako čudno zaslovela gosp. Wawreczke, nižega uradnika in na

čelnika famoznih „liedertafeljev.“ Potlej je pa to društvo mednarodno, to je: brez vsake politične barve — ka-li?

(Desetletnica ljubljanske požarne straže.)

Kakor smo že omenili, je bil shod požarnih bramb v Ljubljani sijajen in na slavo slovenskega, posebno jugoslovanskega imena. Prišlo je s Kranjskega, Koroškega, Štajarskega, Hrvaškega, z Reke in Pulja čez 200 požarnikov. Odbor za slavnost je storil vse za primeren sprejem gostov, narodna društva so tudi obljubila radovoljno svoje vdeleževanje, meščani obeh strank pa podpora v vsem drugem. Tako je bil tej slovesnosti zagotovljen sijajen vspeh in vse mesto se je praznično obleklo. Društveni in slavnostni odbor, po veliki večini nemškutarstva, sta pač kolikor moč prizadevala si, vsej slovesnosti dati nemško obliko, to se je vseskozi kazalo pri pozdravih in govorih, ki so bili vsi nemški, ali v slovenski deželi in slovenskem mestu to ne gre, slovenski duh je kar mahoma ven buhnil.

A preidimo k slavnosti.

V soboto zvečer so jeli prihajati požarniki z vseh krajev, v nedeljo so bili že vsi zbrani. Ta dan je bila ob sedmih zjutraj zánje maša v stolni cerkvi, ob devetih se je jela sestavljati vrsta vdeležnikov z zastavami pred kolodvorom za slovesen vhod v mesto. Ob desetih se je ta pričel s tremi godbami, ljubljanska društva, med katerimi najštevilnejši „Sokol“ s 7 jahači na konjih, za njimi po abecedu vrstene požarne straže drugih krajev s tablicami z nemškimi in nekatere tudi s slovenskimi napisi — pa le na zadnji strani. Brezštevilna množica ljudi je spremljala jih, ljubljanske dame so metale vence in šopke; gredé memo poslopja gospoda deželnega predsednika so narodna ljubljanska društva, nekaj narodnih unanjih požarnih bramb in Hrvatje burno pozdravljali gosp. Winklerja s klci in zastavami. Pred rotovžem, z zelenjem in raznimi zastavami (tudi eno čisto majhno slovensko) okinčanem se je parna brizgalja blagoslovila in izročila ljubljanskim požarnikom, gosp. Doberlet je bil v dvorani okinčan z zlatim križcem, načelniki družih bramb pa po damah z venci, govtori so bili nemški; potem je bila pred šolskim poslopjem vaja s parno brizgalnico.

Do zdaj je bila slovesnost še bolj nemška, tudi slišati je bilo še „Gutheil“ in „Gutschlauch“, kar pa ni vzbudilo nobenega odmeva pri gledalcih. Še le na kazinskem vrtu pri obedu je prodril odločno slovenski duh, provociran po tuje s Koroškega in Štajarskega, ki so hoteli vse imeti „hochdeutsch“, in vzbujen posebno po Hrvatih, oziroma načelnik požarnikov z Zagreba in Siska, ki sta v hrvaškem jeziku napisala Slovincem. To je Gradčane, Celovčane in Celjane hudo zbudilo, zapeli so brž nemšk „Burschenlied“, naši pa s Hrvati vred so vrezali „U boj!“ tako močno, da so morali oni utihniti. Telegramov je bilo došlo z vseh krajev nemških in hrvaških; zadnje so zagrizeni unanji in domači nemci in renegati kaj težko poslušali in ropotali, slišati je bilo celó posmehljivo: „das ist also die neue Reichssprache.“ Tako zagrizenih nasprotnikov slovenske narodnosti pač tu na Kranjskem še nimamo, kakor so koroški in štajarski renegati z mest in trgov, še Lahonom z Reke in Istre so se zamerili.

(Konec prih.)

Telegrafične denarne cene 15. avgusta

Papirna renta 72.45 — Sreberna renta 73.50 — Zlata renta 87.90 — 1860letno državno posojilo 13225. Bankine akcije 828 — Kreditne akcije 255.25 — London 117.70 — — Ces. kr. cekini 5.54. — 20-frankov 9.34.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.